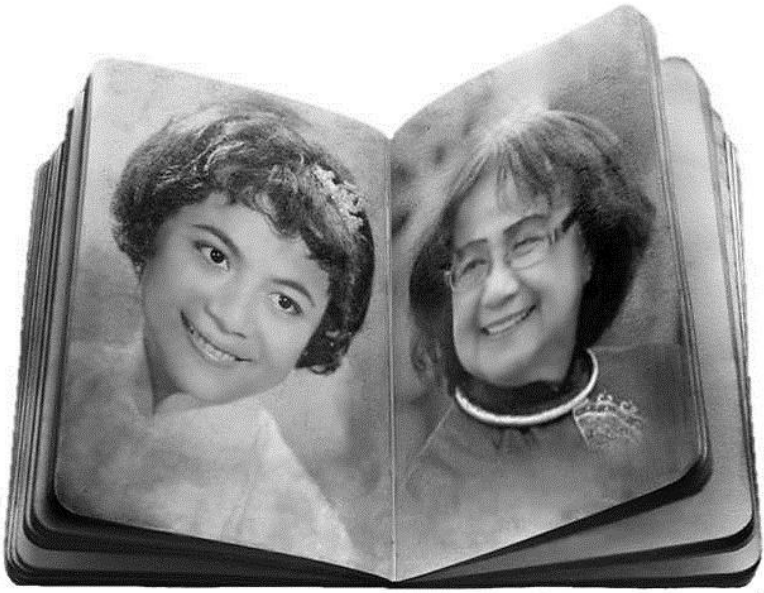

Sương Lam

Thuyền Nhân

Có những con thuyền thật mỏng manh
Lang thang cuối bãi đến đầu gành
Một cơn sóng lớn đưa thuyền đến
Địa ngục trần gian giữa biển xanh.

Một kiếp thuyền nhân nỗi đoạn trường
Một đời viễn xứ sống tha hương
TỰ DO! Hai chữ! Ôi cao quí
Phải trả ngang bằng, máu, lệ, xương…

Sương Lam hiện định cư tại Portland, Oregon từ năm 1981 với chồng, con và cháu nội.

Quê Mẹ Đó

Quê Mẹ đó, hàng cau xanh trước ngõ
Dãy trầu vàng, bên sân nắng lung linh
Đẹp đơn sơ, nhưng chan chứa bao tình
Cau trầu đó, ta nên duyên chồng vợ.

Quê Mẹ đó, đất phù sa màu mỡ
Những cánh đồng lúa chín khắp miền Nam
Hạt gạo ngon, tạo được bởi tay phàm
Con trâu nhỏ, bác nông phu khuya sớm .

Quê Mẹ đó, tình lý lân thôn xóm
Tiệc tân hôn, lúc bối rối tang gia
Giúp đỡ nhau như tựa thể người nhà
Chung trà nhỏ, ly rượu ngon chia sẻ.

Quê Mẹ đó, khói lam chiều vương nhẹ
Bên mái tranh, lãng đãng bóng tà dương
Trong bếp kia, vũ trụ tạo thiên đường
Chồng, con, vợ, buổi cơm chiều xum họp.

Quê Mẹ đó, hàng mi cong nhẹ chớp
Những cô nàng gái Huế nón che nghiêng
Áo trắng bay, phất phới nhịp Trường Tiền
Trai xứ Quảng, phải dừng chân ngơ ngẩn.

Quê Mẹ đó, bay bay ngàn hoa phấn
Đà Lạt tình, thác bạc với đồi thông
Khách thi nhân, phải xúc cảnh động lòng
Thả bút dệt,vần thơ sầu thương nhớ.

Quê Mẹ đó, ai ơi sao bao nỡ
Xéo dày chi, cho đất Mẹ thêm đau
Hoa thương yêu, sao chẳng chịu trồng vào
Gieo chi nhỉ, mầm căm thù, oán hận.

Người có thấy, mắt Mẹ tuôn lệ ngấn
Khóc đàn con đang tàn sát lẫn nhau
Cũng da vàng, cũng máu đỏ một màu
Sao ta lại không thương yêu nhau nhỉ?
Sương Lam

Thi Nhân, Tình Yêu Và Quê Hương

Tôi cũng có một tình yêu lãng mạn
Yêu nụ cười, nhớ ánh mắt tình nhân
Vào mỗi khi thu đến lá rụng dần,
Trên phố vắng, thu vàng mùa nhung nhớ.

Tôi cũng có một đôi lần nức nở
Khi đông sang nhìn tuyết đổ ngoài song
Cảm thấy buồn vơ vẩn, nhớ mênh mông
Đến kỷ niệm, đến cố nhân ngày cũ.

Tôi đã ngắm mùa xuân hoa hé nụ
Nơi vườn hồng ở thành phố Portland
Muôn nghìn hoa khoe sắc giữa trời xanh
Trong thoáng chốc, ngỡ mình trên thượng giới.

Tôi cũng thích lang thang khi hạ tới

Ở công viên dưới bóng mát cây xanh
Hoặc đắm mình trong làn nước trong xanh
Của suối mát, sông dài nơi xứ lạ.

Tôi, thi sĩ, tình yêu là tất cả
Vì đó là rung động của con tim,
Một nụ cười, chiếc lá rụng, cánh chim
Cũng đủ khiến lòng thi nhân xúc động.

Xin đừng trách thi nhân ưa cõi mộng
Vì cuộc đời thực tế có gì vui
Đời sắc không, khi nhắm mắt buông xuôi
Có đem được gì theo ngoài tay trắng.

Vậy khi sống tại sao ta lại chẳng
Sống cuộc đời có ý nghĩa thanh cao
Yêu quê hương, yêu đất nước, đồng bào
Bằng tất cả những gì thành thật nhất.

Bạn vui chăng khi quê hương đã mất
Bởi tỵ hiềm, bởi đố kỵ, rẽ chia
Bởi lợi danh, nên cốt nhục phân lìa
Tội lỗi ấy, Bạn, Tôi cùng gánh chịu.

Vậy một phút, Bạn, Tôi cùng truy niệm
Đến những người vì Tổ Quốc hy sinh
Cho chúng ta được sống cảnh an bình
Trong sung sướng, trong tự do, hạnh phúc.

Sương Lam

Nhìn Lại Quá Khứ và Sống Vui Hiện Tại

Portland chiều nay có mưa lạnh. Ngồi bên khung cửa sổ nhìn những hạt mưa rơi trên sân cỏ, tôi buồn nhớ đến những buổi chiều mưa ở Saigon. Khúc phim dĩ vảng quay về qua những giọt mưa rơi rơi tí tách:

... Tuổi mười tám, những mộng mơ ấp ủ
Tuổi học trò, tôi thích ngắm trời mưa
Bên người yêu, mưa rơi nhẹ cho vừa
Đủ ướt áo cho anh truyền hơi ấm!

Bên hè phố đôi ta cùng lặng ngắm
Những giọt mưa rơi tí tách trên đường
Mưa lạnh buồn, mưa tạo mối yêu thương
Dưới dù nhỏ, đôi ta cùng chung bước.
(Thơ Sương Lam)

Tuổi thư sinh có những mối tình học trò đẹp quá phải không bạn? Mưa chiều nắng sớm nào cũng khiến cho những ai có tâm hồn nghệ sĩ cảm thấy trái tim mình xúc động cả. Cũng thấy hay hay!

Tôi sinh ra và lớn lên ở Sài Gòn. Sống hơn nửa đời ở Sài Gòn trước khi xuống tàu vượt biên tìm hai chữ Tự Do ở nơi đất lạ phương xa.

… Sài Gòn cũ nửa đời đã sống
Những con đường, góc phố, công viên
Trái tim như cột chặt, nối liền
Từng bụi cỏ, gốc cây, tên phố.

Trong uất hận, nghẹn ngào, nức nở

Nhìn đoàn người từ chốn rừng xanh
Đến phá tan cuộc sống an lành
Bằng đói khổ, biệt ly, ngăn cách…
(Thơ Sương Lam)

Con đường Võ Duy Nguy ở Phú Nhuận đã lưu lại nơi tôi biết bao nhiêu là kỷ niệm đáng yêu đáng quý. Đó là con đường mà người yêu tuổi học trò đầu tiên của tôi đã đi qua để len lén vội vàng trao cho tôi những bức thơ tình tuổi học trò vụng dại. Trái tim tôi đập mạnh niềm vui tình cảm khi thấy tà áo trắng thư sinh của chàng xuất hiện. Nhưng rồi khi gặp mặt nhau, hai đứa chúng tôi có nói câu nào đâu, chỉ một thoáng nhìn nhau, chỉ một nụ cười trao cho nhau, rồi len lén trao vội cho nhau những bức thư tình màu mực tím, như thế là đủ. Đêm đó, chàng và tôi mỉm cười sung sướng khi đọc những lời tâm tình trong lá thư đã trao đổi cho nhau. Rồi có những ngày chàng bị bịnh nên cô em gái của chàng phải đi đưa tin thay cho chàng. Năm đó hình như chúng tôi cùng đang học lớp Đệ Tứ (lớp 9 bây giờ) thì phải?
Nhưng mối tình đầu tuổi học trò này cũng tan theo bọt nước vì không duyên không nợ với nhau lâu dài. Sau này, chàng đi cưới vợ và tôi lại có thêm những mối tình thư sinh khác nữa trong đời cho tới khi "xe mối chỉ hồng" với phu quân của tôi, một người do cha mẹ tôi chọn lựa và quyết định hôn nhân. Đúng là "có duyên có nợ mới nên vợ nên chồng." Smile!

Thầy đoán số tử vi bảo rằng tôi có số đào hoa, có sao "Hồng Loan chiếu mạng" và cung Quan Lộc có "sao Tuần, sao Triệt" trấn thủ nên đường công danh không giữ vững lâu dài. Thầy bói đoán cũng đúng đấy vì tôi cũng có khá nhiều anh chàng "lẽo đẽo theo sau một tà áo trắng" của nàng và "khi tan trường về, anh theo… Sương về" đến tận nhà tôi và trồng cây si trước cửa nhà tôi khá nhiều. Vui thay!

Tôi ra trường Quốc Gia Hành Chánh (QGHC) năm 1967, giữ chức vụ khá quan trọng ở Bộ Xã Hội trong vòng 8 năm thì có cuộc đổi đời. Tôi phải từ giã chốn quan trường thời Việt Nam

Cộng Hòa để về nhà làm "bà mẹ quê" thời Xã Hội Chủ Nghĩa. Buồn thay!

Về làm bà mẹ quê ở Thủ Đức, tôi phải cùng chàng nuôi gà nuôi vịt, tự túc tự cường về thực phẩm tươi. Chàng đi làm về, phụ tôi xắt cây chuối trộn cám cho gà vịt ăn. Thấy những con gà lớn dần trong chuồng cung cấp trứng cho chúng tôi mỗi ngày, kể cũng vui vui. Nhưng lại có "một ngày không đẹp trời", một cơn gió lạnh thoáng qua, đoàn gà vịt của tôi lăn đùng chết gần hết. Lúc đó vì tiếc của nên chúng tôi thanh toán số gà vịt chết toi này, nấu xào đủ món, bỏ tủ lạnh ăn dần vì ở thời buổi đó món thịt rất là hiếm quý trong bữa cơm hằng ngày, nên chúng tôi không nỡ bỏ đi vì "phí của trời". May quá, cơn dịch gà vịt này không phải là cơn dịch cúm gà, cúm vịt đáng sợ sau này nên chúng tôi mới có thể hiện diện ở xứ Mỹ cho đến bây giờ để viết bài tâm tình này. Smile!

Sau dăm ba phút nhớ về dĩ vãng, tôi quay về bàn viết vào internet đi tìm tài liệu viết bài cho mục Một Cõi Thiền Nhàn hằng tuần của tôi trên Oregon Thời Báo. Một email đặc biệt với những tấm hình có chữ thư pháp thúc dục tôi phải mở ra xem ngay vì tôi rất thích tìm hiểu nghệ thuật thư pháp vì theo thiền ý thư pháp là một phương tiện để thư giãn và hành Thiền.
Ở Việt Nam vào thời điểm này, bộ môn Thư Pháp rất được nhiều người ưa chuộng. Phong trào viết thư pháp đã được thịnh hành trong vòng 10 năm qua. Nhiều câu lạc bộ thư pháp được thành lập. Nhiều "ông đồ " trẻ đã xuất hiện "bên phố đông người qua" trong các lễ hội Xuân hay trong các buổi triển lãm thư pháp.
Người viết thư pháp phải có tâm hồn nghệ sĩ, có nét bút tài hoa, có năng khiếu viết chữ để thể hiện đường nét "rồng bay phượng múa" và còn phải "nhiếp tâm" với những gì mình sắp sữa viết ra nữa. Như vậy họ phải có tâm hồn thanh thản, phóng khoáng và khi thực hiện tác phẩm, họ phải "nhất tâm bất loạn" du nhập vào thế giới tĩnh lặng của thư pháp. Có như thế thì tác phẩm mới đẹp, mới thanh thoát hương vị Thiền.

Ở Mỹ hiện nay, người viết thư pháp nổi tiếng là nghệ sĩ Vũ Hối. Ở Việt Nam, thư pháp của các nhà thơ Trụ Vũ, Song Nguyên, Nguyễn Thanh Sơn, Hoàng Đức được xem là những mẫu thư pháp đẹp.
Hình ảnh ông đồ của Vũ Đình Liên với "hoa tay thảo những nét như phượng múa rồng bay" đã được phục hồi! Tốt thay! Lành thay!
Trở về câu chuyện cái email có những bức tranh thư pháp mà tôi nhận được sáng nay, thực sự đã làm tôi ngạc nhiên và cảm động vì trong đó có một bức tranh thư pháp do một người "thân quen xưa cũ" đã viết 4 câu thơ của tôi bằng chữ thư pháp để gửi tặng tôi:

Xin chúc Bạn: Thiện Tâm luôn tinh tấn
Xin nguyện cầu: Nhân Ái trải muôn phương
Để mọi người sống An Lạc, Yêu Thương
Thì trần thế sẽ thiên đàng, hạnh phúc.
(Trích trong bài thơ ***Sông Cho Biển Nhận*** - Thơ Sương Lam)

Thời gian trôi qua nhanh quá và có những thay đổi, đổi thay trong cuộc sống đã làm cho chúng ta vui vẻ hoặc đau buồn. Có những người thân quen ngày xưa bây giờ phải nghìn trùng xa cách cả một đại dương và cũng có những người đã ra đi không bao giờ còn được gặp lại nhau.

Bức tranh thư pháp này đã đưa tôi trở về kỷ niệm ở Bộ Xã Hội "vang bóng một thời" vì tác giả là một "đàn em" của tôi ngày xưa. Khi tốt nghiệp QGHC năm 1967, người viết được bổ nhiệm về Bộ Xã Hội làm việc ở Sàigòn. Đây là một nhiệm sở mà người viết chọn lựa để làm việc khi ra trường vì tôi thích sinh hoạt trong lãnh vực xã hội. Đa số các bạn nam sinh viên cùng khóa Đốc Sự với tôi phải lên đường về địa phương làm Phó Quận hoặc Trưởng Ty. Với hoài bão phục vụ đồng bào, tôi làm việc rất tích cực trong công tác cứu trợ nạn nhân chiến cuộc để giúp đỡ các nạn nhân đã bị thiệt hại về nhân mạng và nhà cửa trong chiến tranh. Có thấy sự mất mát đau khổ của đồng bào ở các vùng hỏa tuyến Quảng Nam, Quảng Ngãi, Quảng Trị, Kontum, Pleiku, Bến Tre, Vĩnh Long, v.v. tôi mới

biết rằng những ai còn được sống an lành với gia đình êm ấm thật là có phúc vô cùng. Người viết và hơn 20 cộng sự viên đã làm việc với nhau một cách hăng say, một cách tích cực để cho những đồng bào nạn nhân đáng thương kia được nhận tiền trợ cấp giúp đỡ của chính phủ trung ương càng sớm càng tốt để an ủi phần nào sự đau thương mà họ phải gánh chịu vì chiến cuộc.

Rồi vận nước đổi thay, Bộ Xã Hội phải bị giải thể. Các cấp chỉ huy, kẻ phải đi học tập cải tạo, người tìm đường vượt biên. Các nhân viên đều bị cho "về vườn. Dĩ nhiên tôi và các cộng sư viên của tôi phải chia tay từ đấy, không còn tin tức liên lạc với nhau được vì "mạng ai nấy lo, hồn ai nấy giữ". Từ một viên chức chỉ huy của chế độ cũ, tôi trở thành một kẻ đôi khi phải hành nghề "chà đồ nhôm" đem ra chợ bán để có tiền mua thực phẩm "bồi dưỡng" cho gia đình. Và tôi cũng đã trở thành "bà mẹ quê' xắt củ chuối nuôi gà nuôi vịt ở Thủ Đức, một người bán bánh mì thịt ở vỉa hè vụng về đến nỗi khách mua bánh mì phải nói: "Bà không phải là người bán bánh mì chuyên nghiệp". Đúng quá rồi! Còn chối cãi gì nữa bây giờ!
Tôi lại còn phải nhờ một cô bạn đồng môn cùng khóa Đốc sự 12 QGHC của tôi bán dùm những chiếc áo dài đẹp và những tư trang của tôi để lấy tiền mua gạo và thịt ở những "chợ chui" để bổ túc vào cơm gạo bo bo và mấy miếng thịt mỡ bầy nhầy của "nhà nước cách mạng" bán theo "sổ hộ khẩu".

Thế rồi sau 5 năm ở lại sống trong "thiên đường Cộng Sản", gia đình nhỏ bé của chúng tôi phải tìm đường vượt biên để tìm tự do nơi xứ lạ. Nhờ Phật Trời thương xót, chúng tôi đã đến được bến bờ Tự Do và định cư ở xứ Mỹ này hơn 30 năm trời.
Dù muốn dù không, tôi cũng đã sống ở xứ người hơn ba mươi năm qua. Gia đình tôi theo thời gian cũng đã được ổn định, thích ứng với xã hội mà tôi đang sống. Con cái tôi lớn lên công thành danh toại nhưng không nhiều thì ít, đã chịu ảnh hưởng của sự giáo dục xứ Mỹ có một đôi phần khác với sự giáo dục, đạo đức Á Đông mà tôi đã được truyền dạy. Cũng đành thôi!

Nếu chúng ta hiểu rằng tất cả sự việc trên đời là do duyên nghiệp tạo thành thì chúng ta cố gắng làm "the best we can" những gì chúng ta có thể làm được đối với con cháu, trong vai trò, trong bổn phận của cha mẹ, ông bà của chúng ta. Đừng nên đặt quá nhiều kỳ vọng nơi con cháu. Đừng bao giờ trông cậy vào con cháu điều gì. Chúng ta hãy chấp nhận và sẵn sàng khi già không làm việc nổi, không tự săn sóc mình nổi nữa thì vào "nursing home", như vậy mình sẽ bớt buồn khổ hơn. Dầu sao đi nữa ở nơi xứ Mỹ, chính phủ vẫn lo lắng, trợ cấp cho người già đầy đủ, dù bạn có làm việc hay không làm việc, nếu bạn là công dân Mỹ.
Mỗi khi buồn khổ, xin Bạn hãy nghĩ đến những người già cô đơn, nghèo khổ ở Việt Nam, nhớ lại nững ngày sống khổ cực trước đây ở Việt Nam thì bạn sẽ thấy mình vẫn còn có phúc nhiều lắm. Vậy thì chúng ta cần sống vui, sống khỏe trong từng phút giây hiện tại chúng ta đang sống, bạn nhé. Smile!

Xin mượn những vần thơ sau đây để làm kết luận cho những chuyện bình thường trong đời sống của bạn và của tôi hôm nay:
Hãy nhớ rằng ta là cát bụi
Sắc Không, Không Sắc vẫn hoàn... Không
Dĩ vãng qua rồi, mai chưa đến
Thì xin hiện tại sống an vui.
(Thơ Sương Lam - Trích trong ***Tuyển Tập Những Chuyện Bình Thường*** của Sương Lam)

Sương Lam